

Tilburg University

[Review of the book Hegel, Hoofdpijnen van de rechtsfilosofie, 2014]

Jonkers, Peter

Published in:
Tijdschrift voor Filosofie

Publication date:
2015

Document Version
Peer reviewed version

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Jonkers, P. (2015). [Review of the book Hegel, Hoofdpijnen van de rechtsfilosofie, 2014]. *Tijdschrift voor Filosofie*, 77(4), 874-875.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

G.W.F. Hegel, *Hoofdpijnen van de rechtsfilosofie*. Vertaling Willem Visser. Amsterdam, Boom, 2014, 336 p.

Hegels Rechtsfilosofie behoort tot de meest invloedrijke teksten uit de geschiedenis van de filosofie, getuige het feit dat in sinds de verschijning ervan in 1821 nagenoeg alle filosofen die zich met sociaal- en rechts- en politiek-filosofische vraagstukken bezighouden, gedachten uit dit werk hebben becommentarieerd en er stelling vóór of tegen hebben genomen. Desondanks bestond er nog geen Nederlandse vertaling van de volledige tekst van Hegels Rechtsfilosofie. In die leemte is nu voorzien door de vertaler, Willem Visser, in zijn werk ondersteund door een commissie van Nederlandse filosofen en rechtsdeskundigen.¹ De vertaling is gebaseerd op de in 2009 verschenen kritische editie van de *Grundlinien der Philosophie des Rechts (Gesammelte Werke, Band 14)*. In de marge van de tekst staat de paginering van deze editie vermeld, evenals die van de veelgebruikte *Studienausgabe*, die op deze kritische uitgave gebaseerd is. De vertaler is met veel zorg tewerk gegaan en verdient alle bewondering voor de manier waarop hij er in is geslaagd om het stroeve negentiende-eeuwse Duits van Hegel in vlot leesbaar hedendaags Nederlands om te zetten. In het korte nawoord wordt Hegels Rechtsfilosofie in de bredere politieke context van die tijd geplaatst, wordt de (helaas nog steeds) veelgehoorde stelling ontkracht dat dit werk niets meer zou zijn dan een ideologische rechtvaardiging van de toenmalige Pruisische staat, en wordt het werk ook als een stap in Hegels professionele loopbaan geduid. De vertaler heeft ook een aantal verklarende noten toegevoegd, waarin hij een aantal impliciete verwijzingen verduidelijkt (vooral Hegels kritiek op zijn tijdgenoot Fries), de tekst situeert tegen zijn historisch-filosofische achtergrond en een bescheiden poging onderneemt om sommige bekende (of beruchte) kerninzichten inhoudelijk te duiden. Kortom, dankzij een combinatie van trouw aan het origineel en de keuze voor een uitstekend leesbare tekst is deze vertaling een aanwinst voor het Nederlands taalgebied; over de grenzen van Hegel-specialisten heen laat zij aan een breed publiek van filosofen en rechtstheoretici zien dat Hegels filosofie nog niets van haar relevantie en actualiteitswaarde heeft verloren.

Peter Jonkers

¹ Een van hen was prof. dr. Willem Witteveen, gewoon hoogleraar rechtstheorie en rechtsgeschiedenis aan de Universiteit van Tilburg. Samen met zijn vrouw en dochter is hij op 17 juli 2014 om het leven gekomen bij het neerhalen, boven het Oosten van de Oekraïne, van Vlucht MH 17 van Amsterdam naar Kuala Lumpur.